

Tá chiếc nám táo cho đán nám nác, con ngái sáng táo hàng ngàn cách làm giáng đá làm cháng nhái.

Câu chuyán vá chiếc giáng trong đái sáng con ngái thát phong phú, sinh đáng và háp đán...

Ngác lái vái nháng gái mà tát cá chúng ta đã đác khi còn nhá, tá tiên cáa con ngái vào thái tián sá không ngá trán truáng, cuán mình trong tám da thú và nám trên nán đát tám tát và bằng giá cáa hang đáng.

Há đã biát xây nháng chiếc láu, đái nháng vách đá tháng đáng, trong đó há đát nháng láp táo khô hay cây bác, rái xáp lên nhiáu láp da thú dày đá làm cho chiếc giáng thô sá này êm ái và thoái mái hán.

Loái giáng này ván còn đán ngày nay, khi con ngái sá đáng nháng láp nám gám mát láp lá hay vá cây mám và đát lên trên mát láp da đáng vát hay mát chiếc chiáu.

Trong nhà ng&#i Masai &#mi&#n Nam Kenya, ng&#i ta n&#m ng&# theo t&# th&# cỏ s&#ng trong m&#t chiếc l&#u tròn nh&#, trên m&#t chiếc giỏ ng b&#ng lá cây có tr&#i da bò.

Ng&#i Esquimau l&#i n&#m dài, ng&#i tr&#n tru&#ng, trên m&#t ph&#ng nh&# đ&#t trong các l&#u tuy&#t. B&#m&#t là m&#t t&#m th&#m cây lá r&#m r&#p, khi có đi&#u ki&#n, h&#s&# tr&#i lên m&#t l&#p da chó bi&#n đ&#n&#m êm ái h&#n.

Ng&# là m&#t k&# thu&#t ph&#n &#nh m&#t s&# đánh giá, m&#t cách nhìn v&# th&# gi&#i.

N&#u nhà nh&n ch&#ng h&#c Claude Levi - Strauss đ&#a trên th&#c ăn đ&# phân bi&#t các n&#n văn minh ăn "s&#ng" và n&#n văn minh ăn "chín", thì ng&#i ta cũng có th&# nói r&#ng nh&n lo&#i đ&#c phân ra làm hai lo&#i: xã h&#i n&#m gi&#ng "c&#ng" và xã h&#i n&#m gi&#ng "m&#m".

S&# khác nhau này không đ&#a trên s&# tho&#i mái - vì đi&#u này không đ&#c đ&#nh nghĩa nh&# nhau trong m&#i n&#n văn hóa - mà đ&#a trên y&#u t&# chính là khí h&#u.

Ph&#ng Tây du nh&#p ki&#u gi&#ng m&#m t&# Trung Đông. &# Châu úc, ng&#i ta có thói quen ng&# trên b&# m&#t c&#ng - dù là n&#n đ&#t, m&#t chiếc chi&#u, m&#t chiếc giỏ ng c&#i hay m&#t m&#t ph&#ng có chân. ng&#i ta dùng m&#t chiếc gh&# nh&# đ&# t&#a đ&#u và không bao gi&# cu&#n ng&#i trong ch&#n đ&# đ&#c mát m&# và đ&# ch&#u.

T&#i Châu Phi, ngoài ch&#c năng giúp ng&#i ng&# c&#m th&#y tho&#i mái, chiếc g&#i còn là n&#i c&#t gi&#u nh&#ng đ&# trang s&#c c&#a ph&#n. B&#ng cách c&#t gi&#u n&# trang trong g&#i, h&# không s&# b&# m&#t tr&#m trong khi ng&# say.

&# ph&#ng Tây, ng&#c l&#i, ng&#i ta l&#i thích ch&#n s&# "m&#m m&#i": gi&#ng gi&#t lò xo m&#m, n&#m, g&#i dài đ&#u gi&#ng và g&#i con đ&#u b&#ng lông m&#m.

Th&#t ra, ng&#i ph&#ng Tây không sáng t&#o nên nh&#ng v&#t đ&#ng này mà vay m&#m n&# chúng t&# n&#n văn minh &# R&#p- Andalousia, và t&#n&#n văn minh Trung Đông qua các cu&#c Th&#p T&# chinh.

Tên "Matelas" (nệm) xuất hiện trong ngôn ngữ Pháp vào thế kỷ 15, dựa theo từ tiếng Rôp "Matrah", nghĩa là "vật bỏ ném ra đất": khi màn đêm buông xuống, người tiếng Rôp vứt ngay cửa nhà ngủ lên đệm nệm mà ban ngày được cuộn tròn và cất đi.

Vào thế kỷ 17, sự hâm mê nệm mềm "nền" ở Pháp, thậm chí nhiều người còn ngủ ngủ trên hàng đệm giường! Cuối thế kỷ 19, mới chuyển dần đến việc ngủ trên giường khi các nhà văn sinh hoạt phòng ngủ là nơi nghỉ ngơi mềm và đòi hỏi sự thoải mái và giấc ngủ ngon được cải thiện.

Ở phương Tây, người La Mã đã phát triển một nền "Văn hóa giường" thật sự. Giường là phần chính, nếu không nói là vật dụng quan trọng nhất trong nhà.

Trong nhà của người La Mã, giường có một khu vực và có nhiều công dụng: họ không chỉ ngủ ở đó, mà còn để sách, tranh luận và ăn uống. Thậm chí khu vực tay trái trên giường, người ta nằm dài và nhấm nháp các món ăn đặt trên chiếc bàn một chân, trong các phòng ăn ba giường (triclinium: trong phòng này, người ta đặt 3 chiếc giường lên hình chữ U).

Nhà người giàu thường có nhiều phòng để biệt hoàn toàn đóng kín, gọi là "cubiculum", nơi đó có các giường nhỏ hơn dành để ngủ trưa, nghỉ đêm hay để ân ái. Nói chung, tại La Mã, mới chuyển dần xoay quanh một chiếc giường...

Thời Trung Cổ, người ta ngủ trên giường 10 người trên một chiếc giường lớn! Cũng như phần lớn các lãnh vực khác, người Pháp bao giờ cũng chỉ bắt đầu các nghi thức ngủ trên giường của người La Mã đô hội. Tuy nhiên, nghi thức này chỉ dành riêng cho các tầng lớp trên.

Ở thôn quê, người dân còn rất xa lạ với sự tinh tế của chiếc giường. Quê vùng, nông dân còn giữ thói quen ngủ chung trên giường của chiếc giường, thậm chí cha mẹ đặt con cái và cả người thân, kẻ họ. Thói quen ngủ chung này vẫn tồn tại trong đa số nông dân đến tận thế kỷ 12.

Trong các gia đình quý tộc, khi đêm xuống, những người họ mang ra những đệm nệm, giường để y, ghế lắn. Ban ngày, các vật này có công dụng khác, những người biết đó là nơi các nhà quý

t c c i b h t qu n áo và n m dài đ ng .

Vào lúc này, ng chung v i ng i khác không có ý nghĩa gi ng nh hi n nay. Ng chung gi ng v i ng i khác đ c coi là m t đ u c n thi t, m t vinh d h n là m t s thích thú. Giai tho i k r ng Vua Louis 13 cho đ n gi ng n m c nh H ng Y Richelieu vì mu n th hi n s quan tâm c a mình đ i v i s c kh e c a v t t ng đang b c n đau bao t hành h .

Chia s gi ng v i m t ai đó trong vài tr ng h p i là bi u t ng c a hòa bình: vào th k 15, Qu n Công Orleans đã ch ng t s hòa gi i v i Charles 8 b ng cách ng chung gi ng v i ông ta.

Đ tr thành m t chiếc gi ng hi n đ i và cá nhân nh hi n nay, gi ng ng đã ti n tri n r t ch m. Vào th k 18, t i tri u đình, gi ng còn đ c đ t trên m t chiếc b c, chung quanh là lan can, đ th hi n quy n l c và v trí xã h i.

Gi ng ng và khuê phòng cũng có nhi u thú v . Không ai có th ng r ng mãi đ n th k 19, ng i ta v n còn ái ân trong gác xép ch a c , h m r u, cánh đ ng...g n nh kh p n i, nh ng tr ...trên gi ng!

Qu v y, h u nh không có m t n văn minh nào liên k t gi ng ng và chuy n ái ân. Theo nhà s h c Emmanuel Le Roy Ladurie, vào th k 14, t i Montailou- ngôi làng mi n Nam n c Pháp- ng i ta làm tình trong r ng, hành lang trong nhà...

Nh ng ng i theo ch nghĩa kh h nh quy đ nh n m ng l ng ph i sát gi ng, tay đ t trên khăn tr i gi ng đ ch ng l i nh ng g i ý đen t i xu t phát t c th !

Đ n th k 18, "các bí m t khuê phòng" ch liên quan đ n m t ph n c a xã h i quý t c và tr ng gi c p trên, vì trên t t c , gi ng là n i ngh ng i hay chiêu đãi khách ch không ph i là ch đ nô đùa.

Thức t, phái chá đán thá ká 19, tái pháng Tây, thói quen ái ân trên giáng mái hình thành. Đó là kát quá cáa lái sáng đô thá khián ngái ta phái thác hián nháng đáu này á nái kín đáo hán.

Tatami và Futon cáa Nhát Bán nháp pháng Tây Vào giáa thá ká 18, khái niám "phòng ngá" mái xuát hián tái pháng Tây. Đáu đó cũng đá hiáu váo giai đáo náy, các giá trá quý tác mái bá đáo lán và các chuán mác tá sán mang tính cá nhân đác hình thành.

Tuy nhiên, phái chá đán thá ká 19, giáng mái đác xem là mát pháng tián dành riêng cho viác nghá ngái. Mái ngái đáu có giáng riêng: các chuán mác cá nhân và riêng tá đá chỉ ná tháng

Náu các loái nám len có mát vào cuái thá ká 19, thì loái nám báng sái các thác vát, láy tá cây cá, chá phát trián sau chỉ ná tranh 1914-1918, nhá là kát quá cáa viác đô há vùng Bác Phi.

Cũng vào thái đám này, sá hián đái hóa và "bình tháng hóa" phòng ngá đá đián ra. Bác vào nháng năm 70, pháng Tây đá du nháp nháng loái khăn giái giáng và nám lông tá các nác pháng Bác.

Khán trái giáng đác lát ra nhanh nhá khi má mát loái đá háp. Sau đó, làn sóng chá nghĩa tá nhiên Hippy đián ra, giáng đác thay báng chỉ cán má đán gián đát trên đát.

Do lái sáng đác thân trá nên phá bián và thiáu chá trong các căn nhà mát phòng, giáng trá thành nái đián ra mái sinh hoát: đác sách, gái đián thoái, xem truyán hình, ái ân và ăn uáng... Ngày nay, giáng đá quaylái vái chác năng truyán tháng cáa nó và phòng ngá cũng đác hiáu đúng nghĩa hán.

Nhân loái sáp bác vào thá ká 21, song dù con ngái đá biát đán nhiáu loái giáng đác đáo và thoái mái, nhân loái ván cháa biát giáng là gái. Dĩ nhiên, đó là ngái dân các nác nghèo khá, há ván còn thói quen ngá trên váng, trên rám rá, thám chí cá ngoài váa hè.

